

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

08-11-2022 10:00 - 12:30

Microsoft Teams-møde

Information:

Deltagere:

Hans van Binsbergen

Helle Bach Lauridsen

Karina Møller

Lisbeth Schmidt Andersen

Nikolaj Harbjerg

Ole Kiil Jacobsen

Rasmus Ellermann-Aarslev

Stefan Møller Christiansen

Susanne Hammer-Jakobsen

Susanne Holst

Tanja Nyborg

Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 15 min. Deltagere: Anne-Kathrine Niebur og Birgitte Østergaard Lykke

Pkt. 3: Tid: 10 min. Deltagere: Tina Brøner Grimm og Anne Marie Due Schmidt

Pkt. 4: Tid: 25 min. Deltagere: Helle Mølgaard og Claudia Risbæk

Pkt. 7: Tid: 10 min. Deltagere: Lasse Hønge Flarup og Mia Kragelund

Pkt. 8: Tid: 15 min. Deltagere: Mette Bødiker Vestergaard og Erik Elgaard Mikkelsen

Pkt. 9: Tid: 10 min.

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Meritpædagoguddannelsen i Børn og Unge (HBL).....	1
Punkt 3: Energispareinitiativer i Børn og Unge (NH).....	1
Punkt 4: Opgørelse over magtanvendelser til udvalget 2022 (OKJ).....	1
Punkt 5: Forberedelse til udvalgsmøde den 9. november.....	1
Punkt 6: Eventuelt.....	1

Punkt 1: Godkendelse af referat

Punkt 2: Meritpædagoguddannelsen i Børn og Unge (HBL)

Tid: 15 min. Deltagere: Anne-Kathrine Niebur og Birgitte Østergaard Lykke

Punkt 3: Energispareinitiativer i Børn og Unge (NH)

Tid: 10 min. Deltagere: Tina Bröner Grimm og Anne Marie Due Schmidt

Punkt 4: Opgørelse over magtanvendelser til udvalget 2022 (OKJ)

Tid: 25 min. Deltagere: Helle Mølgaard og Claudia Risbæk

Punkt 5: Forberedelse til udvalgsmøde den 9. november

Punkt 6: Eventuelt

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

02-11-2022 10:00 - 11:00

Rådhuset, Lokale 381 (Gæster evt. via Teams)

Information:

Deltagere:

Hans van Binsbergen

Helle Bach Lauridsen

Karina Møller (afbud)

Lisbeth Schmidt Andersen

Nikolaj Harbjerg

Ole Kiil Jacobsen

Rasmus Ellermann-Aarslev

Stefan Møller Christiansen (afbud)

Susanne Hammer-Jakobsen (afbud)

Susanne Holst

Tanja Nyborg

Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 5 min.

Pkt. 5: Tid: 20 min. Deltagere: Thomas Runge Nørtoft og Martha Berdiin

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Skriftlig orientering om formidling af resultater fra projekt Sund Skolevej (OKJ)	1
Beslutning for Punkt 2: Skriftlig orientering om formidling af resultater fra projekt Sund Skolevej (OKJ)	1
Punkt 3: Forberedelse til byrådsmøde den 2. november 2022	1
Beslutning for Punkt 3: Forberedelse til byrådsmøde den 2. november 2022	1
Punkt 4: Eventuelt	2
Beslutning for Punkt 4: Eventuelt	2

Punkt 1: Godkendelse af referat

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat

Referatet blev godkendt.

Punkt 2: Skriftlig orientering om formidling af resultater fra projekt Sund Skolevej (OKJ)

Tid: 5 min.

Beslutning for Punkt 2: Skriftlig orientering om formidling af resultater fra projekt Sund Skolevej (OKJ)

Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen har sat punktet på dagsordenen med henblik på at orientere rådmanden om, at resultaterne fra projekt Sund Skolevej er formidlet til skolerne.

Indstilling, at rådmanden:

1. Tager orienteringen om, at de lokale rapporter er udarbejdet af PLAN Gruppen og udsendt til skolerne til efterretning

OKJ præsenterede sagen.

Beslutninger:

- Rådmanden kvitterede for orienteringen
- Fortsat brug for opmærksomhed på, at fysisk sikre skoleveje skal tænkes tæt sammen med adfærdsændringer/kulturændringer, gåbusser mv.
- Der skal skrives en kort status til rådmanden om Skolevejsanalysen (jf. budgetforlig for 2022). Herunder
  - Tidsplanen for skolevejsanalysen.
  - Koblingen til bevægelse, klima og Aarhus omstiller.
  - Inddragelse af forældre og af bestyrelser. Måske dialogmødet med bestyrelser.
  - Kommunikation: Hvordan sætter vi lys på det gode vi allerede gør.
  - Involvering af rådmændene
- Med disse bemærkninger tog rådmanden orienteringen til efterretning.

(OKJ følger)

Punkt 3: Forberedelse til byrådsmøde den 2. november 2022

Beslutning for Punkt 3: Forberedelse til byrådsmøde den 2. november 2022

Sagerne på byrådsmødet blev drøftet.

Punkt 4: Eventuelt

Beslutning for Punkt 4: Eventuelt

HBL orienterede om social kapital målingen.

NH orienterede om, at BA pr. 1. november har overtaget rengøringsopgaven. **NH følger op**

TM orienterede om besparelser.

Meritpædagoguddannelsen i Børn og Unge

31. oktober 2022

Side 1 af 7

Emne **Meritpædagoguddannelsen i Børn og Unge**
Til Rådmanden

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Helle Bach Lauridsen har sat forslaget på dagsorden med henblik på, at rådmanden orienteres om status på og evaluering af MBU-meritpædagoguddannelsen med jobrotation, hvor medarbejdere i 2020, 2021 og 2022 er optaget på meritpædagoguddannelsen med fuld løn under studiet. På baggrund af erfaringer fra de tre år, skal der tages beslutning om en evt. udfasning og finansieringsmodel for den igangværende ordning. Hvis ordningen ønskes udfaset, skal der tages beslutning om en ny ordning for MBU-meritpædagoguddannelsen fra 2023 og frem.

Børn og Unge
Strategi og Udvikling
Aarhus Kommune

Personale
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 85 83 64

Direkte e-mail:
ankahn@aarhus.dk

Sag: 3033
Sagsbehandler:
Anne-Kathrine Niebur

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Der indstilles, at rådmanden:

- Tager evalueringen af MBU-meritpædagoguddannelsen med studiestart 2020-2022 til efterretning
- Beslutter en finansieringsmodel for udfasning af den nuværende ordning (udfasningsperiode 2022-2025)
- Beslutter en ny ordning for MBU-meritpædagoguddannelsen fra 2023 og frem

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Det er en målsætning i Børn og Unge, at andelen af uddannet personale i dagtilbuddene øges. Lige nu er andelen af uddannet personale i dagtilbuddene dog faldende.

2019	2020	2021	2022
64,8 %	59,8 %	59,5 %	56,7 %

*tal fra Grafisk LIS, Personalenormering trukket 31. oktober 2022

Ved at uddanne pædagogmedhjælpere, PA'er og dagplejere på meritordninger, kan Børn og Unge imødekomme denne dagsorden. Flere uddannede medarbejdere er med til at øge kvaliteten i det pædagogiske arbejde, hvilket har en positiv indvirkning på børnenes hverdag. Ligeledes vil flere uddannede medarbejdere sikre højere faglighed og arbejdsglæde for de ansatte i de lokale enheder. Før 2020 valgte et sted mellem 5-10 medarbejdere fra Aarhus Kommune årligt at søge optag på meritpædagoguddannelsen. Det lave antal skyldes i høj grad økonomiske udfordringer, da den typiske meritstude-

rende er etableret og har udgifter, som ikke kan dækkes af en SVU (1. studieår) og hvad man kan få udbetalt for deltidsarbejde (2. og 3. studieår.). Derfor besluttede Børn og Unge i 2019 at sende medarbejdere på meritpædagoguddannelse med fuld løn fra 2020.

31. oktober 2022
Side 2 af 7

Forsøgsordning i Børn og Unge, Aarhus kommune 2020, 2021 og 2022

	Medarbejderens rolle	Vikardækning
1. studieår	Medarbejderen er ansat og lønnet som vanligt, men studerer på fuldtid.	Der vikardækkes med jobrotationsvikarer.
2. studieår	Medarbejderen er ansat og lønnet som vanligt. Medarbejderen studerer 19 t/u og arbejder de resterende timer op til sin normtid.	Der vikardækkes med rotationsvikarer i 19 t/u.
3. studieår	Medarbejderen er ansat og lønnet som vanligt. Medarbejderen studerer 19 t/u og arbejder de resterende timer op til sin normtid.	Der vikardækkes med rotationsvikarer i 19 t/u.

Et studieår er 40 uger

Med forsøgsordningen med fuld løn, har flere medarbejdere søgt om optagelse på meritpædagoguddannelsen. Hhv. 30 medarbejdere i 2020, 52 i 2021 og 41 i 2022. Helt overordnet har det betydning for optaget, at medarbejderne kan opretholde deres økonomiske grundlag under uddannelsen. Forsøgsordningen er et samskabelsesprojekt mellem MBU, VIA, FOA, BUPL og MSB. Alle parter enige om, at en attraktiv meritpædagoguddannelse er et vigtigt redskab i en tid med massive rekrutteringsudfordringer inden for det pædagogiske område. Ud af i alt 123 optagede i 2020-2022 er kun én enkelt deltager stoppet på uddannelsen.

Udfordringer med forsøgsordningen, med studiestart 2020-2022:

Vikardækning med jobrotationsvikarer
<ul style="list-style-type: none"> - Forsøgsordningen kræver en betydelig mængde vikardækning. Et år på fuldtid og to år på deltid = vikardækning for ca. 440.000 kr. pr. medarbejder på meritpædagoguddannelsen - Vikaromkostningerne skal dækkes af rotationsydelsen, som bevilges når man vikardækker med jobrotationsvikarer. Det har dog vist sig umuligt at imødekomme behovet for jobrotationsvikarer. - Et rotationsvikariat kan ikke pålægges en dagpengemodtager/kontant-hjælpsmodtager, da det er et frivilligt tilbud. - Det er jobcenterets vurdering, at der gennemsnitligt kan rekrutteres 25 fuldtidsrotationsvikarer om året (erfaringer fra 2020-2022) - Survey-svar fra ledere til meritpædagogstuderende fra september 2022 underbygger denne udfordring
Vikardækning af deltidsstillinger
<ul style="list-style-type: none"> - Det har vist sig vanskeligt at rekruttere jobrotationsvikarer til deltidsstillingerne på 19 t/u. - Børn og unge har forsøgt, at sammenlægge to deltidsvikariater til et fuldtidsvikariat. Dette har dog ikke fungeret i praksis, hverken for de lokale enheder eller for rotationsvikarerne.

31. oktober 2022
Side 3 af 7

<ul style="list-style-type: none"> - Survey-svar fra ledere til meritpædagogstuderende fra september 2022 underbygger denne udfordring
Medarbejderen på deltid
<ul style="list-style-type: none"> - Er medarbejderen ansat på 30 timer om ugen, arbejder denne således kun 11 t/u under de to år på deltid, da studietiden er bestemt til 19 t/u. - Medarbejderen har følt det svært at bidrage i institutionen, når de præstere få timer om ugen. - Survey-svar fra ledere til meritpædagogstuderende fra september 2022 underbygger denne udfordring
Ny sporskiftemeritordning har andre vilkår
<ul style="list-style-type: none"> - Pr. 1. september 2022 har Børn og Unge sendt 27 medarbejdere på den nye sporskiftemeritpædagoguddannelse, hvor medarbejderne arbejder deres normtid i minimum 2 år. - MBU-meritordningen og sporskiftemeritordningen bør være mere sammenlignelige, da der pt. er større incitament for at vælge den ordinære meritordning, da der skal præsteres væsentligt færre timer på arbejdspladsen.
Svær styrbar økonomisk model
<ul style="list-style-type: none"> - Forsøgsordningen er svær at styre økonomisk, da Børn og Unge ikke kan forudse, hvor mange lokale enheder der kan rekruttere en fuldtidsrotationsvikar. Børn og Unge kan heller ikke forudse antallet af opsigelser og afskedigelser.

Grundet den samlede mængde udfordringer er anbefalingen fra Personale at ændre ordningen fra september 2023 og frem. Hvis den nuværende forsøgsordning udfases, vil der være løbende udgifter til ordinære vikarer, frem imod en fuldstændig udfasning i 2025. Der er ikke afsat midler til dette, hvorfor der vil skulle afsættes yderligere midler til at dække forventede udgifter i udfasningsperioden (2022-2025). Det er meldt ud til de lokale enheder, som har medarbejdere på meritpædagoguddannelsen, at de som udgangspunkt ikke har økonomiske udgifter i forbindelse med ordningen. Forudsætningen for dette var, at de lokale enheder kunne rekruttere rotationsvikarer. I tilfælde hvor dette ikke har kunnet lade sig gøre, har de lokale enheder ansat en vikar på afvigende kontering til projektet, hvorfor der som følge heraf er genereret et underskud i 2022 på 2,2 mio. kr. På rådmandsmødet d. 11. januar 2022 fik forsøgsordningen bevilget 6,8 mio. kr. til vikardækning med ordinære vikarer. Beløbet på 6,8 mio. kr. er brugt i 2022.

På baggrund af erfaringerne fra 2020-2022, forslås følgende ordninger for meritpædagoguddannelsen i Børn og Unge fra 2023 og frem:

1. Børn og Unge fortsætter med den nuværende ordning, hvor der skal vikardækkes for et år på fuldtid samt to år på deltid (19 t/u) pr. medarbejder. Ved at vælge denne ordning vurderer Personale, at der max kan optages 25 medarbejdere om året af hensyn til økonomien. Der skal desuden afsættes en pulje til vikardækning udover jobrotationsordningen på 5,5 mio. kr. pr år. Beløbet svarer til, at de to år på deltid kan dækkes af puljen. Denne udgift er varig, så længe ordningen kører.

2. Børn og Unge revurderer ordningen, så første studieår stadig er et fuldtidsstudie, men år to og tre ændres, så ordningen kommer til at ligne deltidsårene på sporskifte meritordningen, hvor der ikke skal vikardækkes. Medarbejderen skal på de to år med deltidsstudie arbejde sin normtid, og studere derudover. Der skal således kun vikardækkes for første studieår, hvor det vurderes realistisk at rekruttere en rotationsvikar.
- a. Hvis Børn og Unge gerne vil have så mange som muligt afsted på ordningen anbefaler Personale, at der afsættes en pulje til ekstraordinær vikardækning, så enheder som sender en medarbejder på merit får 100.000 kr. pr studerende. Herefter skal den lokale enhed selv vurdere, hvordan de vil råde over beløbet og muligheden for at søge efter en rotationsvikar. Ved denne model vurderer Personale, at der ikke er behov for et loft over antal medarbejdere, der kan sendes afsted om året. Udgiften til denne ordning vil afhænge af antallet af optagne om året.
- b. Hvis der ikke bevilges en pulje til ekstraordinær vikardækning ud over jobrotationsordningen, er det Personales vurdering, at der skal sættes et loft over antallet af deltagere på max 25 om året. Det er jobcentrets erfaring, efter rekrutteringen i 2020, 2021 og 2022, at 25 fuldtidsrotationsvikarer vil kunne rekrutteres pr. år.

31. oktober 2022
Side 4 af 7

Personale vurderer, at der vil kunne ske et fald i antallet af medarbejdere som søger ind på uddannelsen samt et evt. større frafald, grundet de ændrede vilkår. Dette har dog ikke gjort sig gældende i København, hvor de har vilkår lignende model 2a.

3. Børn og Unge sender ikke flere medarbejdere på meritpædagoguddannelsen med fuld løn: Børn og Unge går tilbage til ordningen før 2020, hvor medarbejderen søger orlov på første studieår, og er på SVU. Medarbejderen arbejder deltid/fuldtid på 2. og 3. studieår – og får løn for de timer de præsterer.

Personale vurderer, at der vil ske et væsentligt fald i antallet af medarbejdere som vil søge om optag på meritpædagoguddannelsen hvis Børn og Unge vælger at gå tilbage til modellen før 2020.

Under alle tre scenarier, foreslår Personale, at Børn og Unge, som hidtil, betaler studiegebyrer og bøger for medarbejdere på meritpædagoguddannelsen, og på de studerendes vegne søger Den Kommunale Kompetencefond, som dækker 80 % af udgiften. De resterende 20 % dækkes af en pulje på 518.000 kr. om året, som kan dække over ca. 37 medarbejders studiegebyrer og bøger om året.

Det er Personales vurdering at hverken en fortsættelse af nuværende ordning (1), eller at gå tilbage til ordningen før 2020 (3), er ønskværdige scenarier for organisationen eller de lokale enheder. Ved at fortsætte med den nu-

31. oktober 2022

Side 5 af 7

værende ordning (1), vurderes det, at Børn og Unge max kan sende 25 medarbejdere på meritpædagoguddannelsen om året, idet udgifterne vil være markant større end ved ordning 2a/2b, da de lokale enheder skal finde rotationsvikarer/ordinære vikarer i stort omfang. Derudover vil de lokale enheder have en udgift på 220.000 kr., hvis de ikke kan rekruttere en rotationsvikar på 1. studieår. Hvis Børn og Unge vælger at gå tilbage til samme ordning som før 2020 (3), vurderes det, at langt færre medarbejdere vil søge om optag på meritpædagoguddannelsen, hvilket ikke skønnes hensigtsmæssig i et fremtidigt rekrutteringsøjemed.

Med den revurderede ordning (2a/2b) skal der vikardækkes for gennemsnitligt 220.000 kr. pr. medarbejder, i forhold til 440.000 kr. pr. medarbejder hvis Børn og Unge fortsætter med den nuværende ordning (1). Ved at begrænse vikardækningsperioden til et år på fuldtid, og indlægge et evt. loft over antallet af medarbejdere som kan optages på studiet om året, vil de lokale enheder kunne undgå den store administrative opgave det er at rekruttere rotationsvikarer af flere omgange. Ved den revurderede ordning 2a/2b, vil medarbejderen arbejde mere i institutionen ved siden af studiet. Den revurderede ordning, vil derfor sikre højere grad af stabilitet i de lokale enheder, og dermed også tale ind i dagsordenen omkring kendte voksne. Det er afstemt med VIA, at de kan omlægge deres undervisning, så denne, på de to år på deltid, kan placeres anderledes end på to fuldtidsarbejdsdage. Den nærmere proces vedr. tilrettelæggelse af undervisning skal sættes i gang, hvis Børn og Unge ønsker en revurderet ordning.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Der skal vælges en udfasningsmodel for den nuværende ordning, enten med fuld kompensation, delvis kompensation eller ingen kompensation til de lokale enheder (markeret med blå). Der skal desuden vælges en ny ordning - enten 1, 2a, 2b eller 3 (markeret med orange).

År	Udfasning af nuværende ordning (fuld kompensation)	Udfasning af nuværende ordning (delvis kompensation)	Udfasning af nuværende ordning (ingen kompensation)	Fortsætte med nuværende ordning i 2023 (1) *	Ny ordning med tilskud fra 2023 (2a) **	Ny ordning uden tilskud fra 2023 (2b) ***	Stoppe ordning med fuld løn (3)
2022	1.760	1.760	0	-	-	0	0
2023	11.110	6.160	0	5.500	4.000	0	0
2024	7.150	4.400	0	5.500	4.000	0	0
2025	2.200	-	0	5.000	4.000	0	0
I alt	22.220	12.320	0	16.500	12.000	0	0

* max 25 medarbejdere optaget årligt

** ved en udgift på 4 mio. kr. vil Børn og Unge kunne optage 40 medarbejdere om året. Beløbet kan skaleses.

*** max 25 medarbejdere optaget årligt

I forhold til at finansiere udgiften er det blevet gennemgået hvad der kan findes indenfor Personales budgetposter. I budgettet til PA-elever er der et overført overskud fra tidligere år, hvoraf de 1,1 mio. kr. forventes at være i overskud i 2022.

Udover de 1,1 mio. kr. skal øvrige finansiering findes ved ny bevilling eller ved at tage beløbet fra det samlede dagtilbudsbudget. Der er 38 kommunale dagtilbud i Aarhus Kommune. Det vil give en gennemsnitlig budgetreduktion på mellem 115 t.kr. og 260 t.kr. årligt i årene 2023-2024 og mellem 0 og 115 t.kr. årligt i årene 2024-2025 pr. dagtilbud. Det vil blive indregnet i budgetudmeldingen for det kommende år, så beløbet er tilbageholdt, inden budgetterne sendes ud til dagtilbuddene.

5. Videre proces og kommunikation

Når der er truffet afgørelse om finansiering af udfasningen af den nuværende model, skal de lokale enheder informeres om dette. Udmeldingen skal på AarhusIntra, og i ugepakken. Der sendes desuden en mail direkte til de berørte lokale enheder.

Når der er truffet afgørelse om finansiering af ny model fra 2023, skal MBU fortsætte samarbejdet med VIA om udvikling af enten model 1, 2a, 2b eller 3. Afhængigt af hvilken ordning der vælges, skal hjemmeside og AarhusIntra opdateres herefter. Den valgte ordning skal desuden formidles ved informationsmøder primo 2023.

Følgegruppen for meritpædagoguddannelsen skal orienteres om ændringerne. Der skal forhandles med FOA om de nye vilkår for meritpædagogstuderende fra 2023 og frem.

31. oktober 2022
Side 7 af 7

Personale undersøger desuden information fra Høje-Taastrup Kommune, som af KL telefonisk er blevet gjort opmærksomme på, at der potentielt ikke er hjemmel i overenskomsten til at uddanne medarbejdere på meritordning med fuld løn. Mange kommuner, herunder København, Skanderborg, Silkeborg mm. arbejder med meritordninger med fuld løn, og Personales kontakt i Københavns Kommune oplyser, at de fortsætter deres ordning (som ligner den foreslåede model 2a). Personale undersøger sagen, herunder hvorvidt hjemmelen kan findes i aftalen om minimumsnormeringer, og opfordrer til at fortsætte med ordningen, samt at de centrale parter påvirkes til at tage denne problemstilling med ind i forhandlingerne vedr. 2024. Københavns Kommune tager desuden på fællesskabets vegne kontakt til KL, for at få problemstillingen dagsordenssat i KL-regi hurtigst muligt.

Beslutningsmemo

3. november 2022

Side 1 af 4

Emne **Energispareinitiativer i Børn og Unge**
Til Rådmanden – til orientering

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

På baggrund af den aktuelle energiforsyningssituation har Staten, Danske Regioner og KL udsendt anbefalinger til energibesparelser i offentlige bygninger.

Magistraten har som følge heraf den 19. september 2022 besluttet, at der skal igangsættes energispareinitiativer i Aarhus Kommune hurtigst muligt (jf. bilag 1: Plan for Energispareinitiativer i Aarhus Kommune). Det er op til de enkelte magistratsafdelinger at vurdere, om der er særlige hensyn eller lokaler, som skal undtages. Sagen har således været behandlet i chefgruppen, som har godkendt indstilling om, hvordan energispareinitiativerne håndteres i Børn og Unge. Dette fremsendes hermed til rådmanden til orientering.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles:

- At rådmanden tager de nedenfor foreslåede undtagelser fra energispareinitiativerne samt opmærksomhedspunkter til efterretning.

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Det fremgår af bilag til Plan for Energispareinitiativer i Aarhus Kommune, hvilke bygninger der er omfattet. På Børn og Unge-området er det administrationsbygninger og skoler, herunder også svømmehaller, fritids- og sportsanlæg samt biblioteker og kulturbygninger, der er placeret på eller i sammenhæng med skoler. Derimod er daginstitutioner IKKE omfattet, heller ikke hvis de er placeret på eller i sammenhæng med en skoles matrikel.

Energispareinitiativerne omfatter bl.a. indregulering af rumtemperaturen til 19 grader samt reduktion af udendørs og indendørs belysning.

Det er væsentligt at bemærke, at beslutningen om at sænke temperaturen til 19 grader betyder, at der alene anvendes energi til at opvarme til 19 grader. Afhængig af faktorer såsom bygningens stand, isolering, vinduer, aktiviteter og antal personer i rummet kan der godt forekomme højere temperaturer end de 19 grader, fordi man så at sige selv varmer bygningen op. Dette er ikke et problem, og der skal ikke køles, ventileres eller sænkes yderligere for at opnå de 19 grader.

Planlægning har på baggrund af input om opmærksomhedspunkter fra forvaltningens afdelinger identificeret de områder i Børn og Unge, hvor særlige

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Planlægning

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 23 37 66 99

Direkte e-mail:
tibr@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Tina Brøner Grimm

hensyn gør sig gældende, og som taler for, at disse bør undtages fra det generelle krav om temperatursænkning. Det drejer sig om:

3. november 2022
Side 2 af 4

- Tandplejens lokaler, hvor særlige hygiejnemæssige krav lægger op til, at medarbejderne arbejder i kortærmet arbejdstøj.
- Skolesundhedsplejens lokaler, hvor der af hensyn til børnene bør være minimum 20-21 grader.
- Øvrige lokaler under Sundhedsplejen, hvor der af hensyn til børnene bør være minimum 20-21 grader:
  - Sundhedshuset Jettesvej 10a (stue-etage)
  - Sundhuset Søndervang
  - Nabo huset Rosenhøj
  - Familieiværksætter-lokaler på Frydenlund, Voldbjergvej og G2 (2124a og 321)
- Lokaler der anvendes til undersøgelse af spædbørn, hvor det anbefales, at temperaturen er minimum 21-22 grader, for at børnene ikke bliver for afkølet, inden sundhedsplejersken er færdig med undersøgelsen. Disse undersøgelser foregår i lokaler i de enkelte sundhedsplejeafdelinger på hhv. G2, Frydenlund og Voldbjergvej.
- Lokaler på Frydenlundskolen, som anvendes til præmaturgrupper, fysioterapi i Sundhedsplejen samt Ammehjælpen.
- Børneterapiens terapilokaler på Marselisborgcenteret incl. varmtvandsbassin.

Herudover er der følgende opmærksomhedspunkter:

- I skolernes svømmehaller er saunaer lukket, og temperaturen i bassinerne er sænket med ca. 1 grad til 27/26,5 grader, og tilsvarende er lufttemperaturen (som typisk er 2 grader varmere end vandet) sænket med ca. 1 grad som følge af energisparetiltaget. I samarbejde med Teknik og Miljø er lokal teknisk service pt. i gang med at gennemgå ventilationsanlæg og følere mhp. finjusteringer.
- Opgaven med regulering af temperaturen er ikke simpel, da mulighederne for temperatursænkning afhænger af en række lokale forhold, herunder bygningernes indretning, de konkrete tekniske installationer (fx CTS-system eller manuel regulering) og forskellige lokalers anvendelse. Det vil således være op til den enkelte skole/kontor at praktisere anbefalingerne ud fra "det muliges kunst". Der pågår pt et tæt samarbejde imellem konsulenter fra Teknik og Miljø og de

tekniske serviceenheder i Børn og Unge mhp. optimering af de lokale systemer.

3. november 2022
Side 3 af 4

- På nogle lokaliteter er der flere funktioner i skolernes bygninger, herunder fx dagtilbudsafdeling og lokaler til sundhedspleje og tandpleje. Jf. ovenfor vil det være de lokale bygningsmæssige og tekniske forudsætninger, der afgør, i hvilket omfang temperatursænkningen kan udføres.
- Afhængig af lokale forhold kan der opstå behov for finjusteringer hvis muligt på baggrund af kulde/træk og henvendelser til arbejdsmiljørepræsentanterne herom.
- I den forbindelse bør der være opmærksomhed på, at temperaturen kan svinge i et lokale afhængig af, om der fx måles ved vinduer/ydervægge eller ved indervægge.
- I samarbejde med Teknik og Miljø pågår pt et større lokalt arbejde med finjustering af temperaturmålingerne
- Det anbefales, at der lokalt på skolerne laves aftaler om rumtemperatur til fx fritidsbruger-aktiviteter og mødeaktiviteter uden for normal undervisningstid, således at der er en klar forventningsafstemning om temperatursænkningen.
- Det er vigtigt, at der ikke kompenseres for temperatursænkningen ved alternative strømforbrugende varmekilder, som fx diverse varmeblæsere og lignende.
- Ift. belysning på udearealer skal der være opmærksomhed på belysningens betydning for tryghed og sikkerhed ift. bl.a. fritidsbrugere og rengøringspersonale, som er på skolen om eftermiddagen/aftenen. Dette gælder også ift. fx snerydning/drift, der ofte arbejder i ydertimer, herunder også adgangsveje til renovation m.v. Desuden har belysning flere steder en præventiv effekt ift. hærværk.

Teknik og Miljø har udarbejdet en guide til teknisk servicepersonale på tværs af magistratsafdelingerne. MTM v. Ejendomsdrift, Energiledelse og Aa+ bistår de lokale enheder med sænkning/indregulering.

Information om tiltag og guiden fra Teknik og Miljø er udsendt fra Planlægning til skolernes tekniske serviceledere den 28. september.

Kommunikationen er også gået til skoleledelser og administrationsledere mhp. lokal kommunikation til medarbejdere, børn og forældre.

3. november 2022
Side 4 af 4

De foreløbige erfaringer viser, at der som ventet er forskel på implementeringen på de forskellige lokale enheder. Nogle steder er reguleringen sket relativt hurtigt og uden særlige udfordringer, mens man andre steder har flere tekniske og bygningsmæssige udfordringer.

Det fremgår af indstillingen til Magistraten (bilag 1), at Magistraten KAN vælge at igangsætte yderligere initiativer, herunder koldt brugsvand i kommunale bygninger. Hvis dette vedtages, er der bl.a. følgende opmærksomhedspunkter:

- Dette initiativ bør ikke omfatte bedefaciliteter ifm. idrætsundervisning på skolerne. Der anbefales en generel italesættelse af bevidsthed om kortere bade.
- Der skal sikres varmt vand til rengøring, idet sæbe normalt virker bedre med varmt vand, hvilket bør sættes i kontekst til en potentiel Corona/influenza-bølge i de kolde måneder.
- I forhold til lukning af varmt brugsvand bør der tages de nødvendige forbehold for at kunne undgå fx Legionella mm., inden bygninger åbnes igen efter evt. midlertidig nedlukning.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Det fremgår af notatet om Plan for Energispareinitiativer i Aarhus Kommune, som blev behandlet i Magistraten (bilag 1), at det ikke er muligt at lave præcise overslag over, hvilken økonomisk effekt energibesparelserne vil have. Det skyldes, at den videre prisudvikling på el er ukendt, og desuden har Kredsløb signaleret, at der også forventes prisstigninger på fjernvarme.

Det er foreslået, at et eventuelt provenu kan indgå til yderligere energiforbedringer ifm. prioriteringerne i Budget 2024. Dog vil den eventuelle besparelse være vanskelig at opgøre på tværs af lokationer igen grundet de forskellige lokale bygningsmæssige og tekniske forhold.

5. Videre proces og kommunikation

Efter behandling i chefgruppen udsendes bred kommunikation via Ugepakken om, hvordan de anbefalede energispareinitiativer håndteres i MBU. Eventuel opfølgende kommunikation fra Teknik og Miljø om yderligere energispareinitiativer, tips og tricks og energispareråd udsendes løbende i et samarbejde mellem Planlægning og Kommunikation.

Til: Magistraten den 19. september 2022

Til: Godkendelse

Plan for Energispareinitiativer i Aarhus Kommune

13. september 2022

Side 1 af 3

Afledt af energiforsyningssituationen har Staten, Danske Regioner og KL udsendt anbefalinger til energibesparelser i offentlige bygninger. Magistraten har haft en politisk drøftelse af mulige initiativer og har bedt Direktørgruppen om at komme med en plan. Dette notat beskriver hvad der beslutes på den fælles bane i Aarhus Kommune. Der er stadig mulighed for særskilte handleplaner i de enkelte magistratsafdelinger, men det beslutes, at beføjelserne til at vedtage yderligere energispareinitiativer følger Rådmandens ressortområde.

BORGMESTERENS AFDELING

Sekretariat, Erhverv og
Kommunikation
Aarhus Kommune

1. Energispareinitiativer i Aarhus Kommunes bygninger

Udgangspunktet er, at størstedelen af Aarhus Kommunes bygningsmasse medtages, og bilag 1 beskriver, hvilke bygninger der forventes omfattet. Der er dog også særlige forhold i visse bygninger, som skal afklares nærmere og hvor der må laves lokale aftaler. Det gælder:

- Bygninger med blandet anvendelse f.eks. Generationernes Hus
- Bygninger som udlejes til eksterne aktører f.eks. Østjyllands Brandvæsen
- Bygninger hvor der gælder "armslængde-princip" f.eks. Aros

**Borgmester- og
Ledelsessekretariat**
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 41 85 53 06

Direkte e-mail:
makani@aarhus.dk

Initiativer der igangsættes hurtigst muligt:

- Indregulering (temperaturen sættes til 19 grader) og løbende måling i alle bygninger der medtages jf. bilag 1.
- Afklaring af indregulering af temperaturen for visse bygninger
- Der udarbejdes forslag til el-besparelser i kommunale bygninger
- Udendørs belysning af kommunale bygninger suspenderes.

Sagsbehandler:
Marie Kaldahl Nielsen
Jakob Haarup Jørgensen
Michael Johansson

Det beslutes, at indsatsen igangsættes med at udendørs lys på Rådhuset og andre kommunale bygninger, samt Lys på Aarhus - undtaget tryghedsskabende belysning - slukkes med effekt straks efter Magistratsmødet den 19/9 2022.

Initiativer Magistraten kan vælge at igangsætte:

- Plan for reduktion af vejbelysning (beslutes ca. 1/10)
- Koldt brugsvand i kommunale bygningerne
- Fremrykning af allerede vedtagne energispareinvesteringer

2. Investeringer i energi- og klimaforbedringer

Der igangsættes et arbejde i regi af Teknik og Miljø, som skal gennemgå klimahandlingsplanen og komme med forslag til investeringer i energi- og klimaforbedringer, som bør fremskyndes.

Til: Magistraten den 19. september 2022

Til: Godkendelse

3. Initiativer rettet mod eksterne aktører såsom borgere, virksomheder og handelsliv

13. september 2022

Side 2 af 3

Der er allerede igangsat flere borgerrettede statslige initiativer f.eks. Energi-styrelsens Energisparekampagne, som medierne også er i gang med at understøtte. Det besluttes derfor, at Aarhus Kommune ikke som udgangspunkt igangsætter borgerrettede initiativer. Dog er det vigtigt, at de initiativer, som Aarhus Kommune igangsætter, kommunikeres til både medarbejdere og borgere. Kommunikationsstyregruppen får derfor til opgave at sikre og koordinere den eksterne og interne kommunikation af initiativerne.

Under Covid-19 viste kommunerne, at de var gode til at facilitere ændringer gennem dialog og erfaringsudveksling. Et muligt forum for dette kunne være Erhvervskontaktudvalget, hvor både erhvervsliv, organisationer, uddannelsesinstitutioner og Aarhus Kommune er repræsenteret. Det besluttes derfor, at Aarhus Kommune tager initiativ til en drøftelse af, hvad man hver især gør, og om der er behov for fælles initiativer på næste møde i Erhvervskontaktudvalget den 25. oktober.

4. Organisering og monitorering

Der er et ønske om at følge udviklingen i implementeringen af initiativerne. Derfor udarbejder Team Energiledelse i Teknik og Miljø månedlige overblik over Aarhus Kommunes samlede energiforbrug (første gang den 1/10), samt opdelt per magistratsafdeling, og så vidt muligt på bygningsniveau.

Magistraten får månedlige opdateringer på implementeringen af initiativerne og udviklingen i energiforbruget. I den forbindelse præsenterer Teknik og Miljø forslag til yderligere tiltag. Det besluttes, at Direktørgruppen bliver tovholder og bindeled til det politiske niveau, som er Magistraten. Teknik og Miljø udpeger en person, som rapporterer til Direktørgruppen.

Det besluttes, at det skal undersøges, om oversigten i energiforbruget kan indsættes i Aarhus i Tal, således at både medarbejdere og offentligheden kan følge med i udviklingen. Det kræver dog, at der kan laves et benchmark, som tager højde for de foregående år med nedlukninger som følge af Covid-19.

Det er ikke muligt at indregulere alle bygninger fra centralt hold, og det vil i nogle bygninger være nødvendigt at skulle indstille temperaturen manuelt (hvor der ikke er CTS). I den proces vil både Energiledelse, Aa+ og Ejendomsdrift i Teknik og Miljø være behjælpelige med sænkning/indregulering.

Fælles MED Udvalget (FMU) orienteres på førstkomende møde om de planlagte energispareinitiativer, som medarbejderne vil møde i deres hverdag, herunder sænkningen af temperaturen på udvalgte arbejdspladser. FMU vil på mødet få mulighed for at drøfte eventuelle opmærksomhedspunkter i forbindelse med implementeringen af initiativerne.

Til: Magistraten den 19. september 2022

Til: Godkendelse

5. Økonomi

Det er ikke muligt at lave præcise overslag over, hvilken økonomisk effekt energibesparelserne vil have, fordi prisudviklingen på eksempelvis el er ukendt. Derudover skal det bemærkes, at Kredsløb har signaleret, at der må påregnes snarlige stigninger i fjernvarmeprisen i Aarhus. Såfremt der bliver et provenu fra energibesparelserne, vil det blive monitoreret og indgå til yderligere energiforbedringer i prioriteringen i Budget 2024. I bilag 2 er der medtaget tal for varme og elforbrug og foreløbige estimater for reduktioner.

13. september 2022

Side 3 af 3

Bilag 1. Oversigt over hvilke bygninger der omfattes af initiativerne.

15. september 2022
Side 1 af 1

Følgende bygninger er omfattet:

- Administrationsbygninger
- Kulturbygninger
- Biblioteker
- Museer
- Fritids- og sportsanlæg
- Svømmehaller
- Skoler

Følgende er ikke omfattet:

- Daginstitutioner
- Døgninstitutioner
- Forsorgshjem o.l.
- Plejehjem

Der er dog også særlige forhold i visse bygninger, som skal afklares nærmere. Det gælder:

- Bygninger med blandet anvendelse f.eks. Generationernes Hus og Blixens.
- Bygninger som udlejes til eksterne aktører f.eks. Østjyllands Brandvæsen, Kredsløb og Udlændingestyrelsen.
- Bygninger hvor der gælder "armslængde-princip" f.eks. Aros og Musikhuset

Der kan også være 'medarbejder-arealer' i døgninstitutioner, plejehjem mm. hvor det skal afklares nærmere.

BORGMESTERENS AFDELING

Sekretariat, Erhverv og
Kommunikation
Aarhus Kommune

**Borgmester- og
Ledelsessekretariat**
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 41 85 53 06

Direkte e-mail:
makani@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Marie Kaldahl Nielsen
Jakob Haarup Jørgensen
Michael Johansson

Beslutningsmemo

Emne **Opgørelse til Børn og Unge-udvalget over magtanvendelser i Aarhus Kommunes folkeskoler – 2022**
 Til Rådmandsmøde den 8. november 2022

3. november 2022
 Side 1 af 2

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Opgørelse over magtanvendelser i Aarhus Kommunes folkeskoler – 2021 blev behandlet på Børn og Unge-udvalgets møde den 8. december 2021. Punktet er sat på dagsordenen også for det nye Børn og Unge-udvalg og skal behandles på udvalgsmødet den 23. november 2022.

Chefgruppen har behandlet sagen på chefmøde den 3. november 2022. Der er herefter sket justering af materialet til Børn og Unge-udvalget. På mødet blev godkendt plan for oplæg, jf. pkt. 2.

Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen har sat forslaget på dagsordenen med henblik på rådmandens godkendelse af opgørelse til Børn og Unge-udvalget over magtanvendelser på skoleområdet – 2022. Opgørelsen skal herefter sendes til skriftlig orientering af Børn og Unge-udvalget til udvalgets møde den 23. november 2022, som forberedelse til et mundtligt oplæg, jf. pkt. 2.

Det bemærkes, at Børn og Unge-udvalget i forbindelse med behandling af handleplaner for Søndervangskolen og Ellehøjskolen (nationalt tilsyn) den 5. oktober 2022 specifikt har anmodet om oplysninger om magtanvendelser for disse to skoler, hvorfor opgørelsen indeholder særskilte oplysninger om disse skoler.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

I opgørelsen til Børn og Unge-udvalget orienteres om børnesynet, som ligger til grund for praksis og tilgangen til konflikthåndtering. Der opridses kort hvad en magtanvendelse er, herunder forskellen på magtanvendelser på dagtilbuds- og skoleområdet. Herudover gennemgås kort sagsbehandlingen ved magtanvendelser, jf. 'Instruktion MBU-13.8: *Sagsgang ved magtanvendelse i Aarhus Kommunes dag- og klubtilbud og folkeskoler*' og opfølgning på magtanvendelser og forebyggende arbejde beskrives. Baggrunden for den centrale registrering på skoleområdet gennemgås.

Magtanvendelser på skolerne i 1. halvår 2022 og 2. halvår 2021 (til sammenligning) anføres, og der foretages en grafisk sammenligning af magtanvendelser på skolerne for 2017/2018 – 1. halvår 2022. Endelig er der et særligt afsnit om magtanvendelser på Søndervangskolen og Ellehøjskolen efter ønske fra udvalget, jf. ovenfor.

Et mundtligt oplæg på Børn og Unge-udvalgets møde den 23. november 2022 kan indeholde følgende:

7BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
 Aarhus Kommune

PPR Administration

Grøndalsvej 2
 8260 Viby J

Telefon: 89 40 37 77
 Direkte telefon: 41 87 43 57

Direkte e-mail:
 clari@aarhus.dk

Sag: EMN-2021-097719
 Sagsbehandler:
 Claudia Risbæk

- Kort indflyvning om magtanvendelser ved PPR med udgangspunkt i opgørelsen (5 min.) (definition af magtanvendelser, dataindsamling og kort om arbejde med magtanvendelser)
- Oplæg fra skole om, hvordan der i praksis arbejdes forebyggende for at undgå magtanvendelse og eksempel på konkret indsats, når der opstår udfordring (10 min.)
- Spørgsmål og drøftelse i udvalget (15 min.)

3. november 2022
Side 2 af 2

Det indstilles, at rådmanden godkender opgørelsen til Børn og Unge-udvalget over magtanvendelser på Aarhus Kommunes folkeskoler – 2022 til Børn og Unge-udvalget.

Det indstilles, at rådmanden godkender forslaget til oplæg på udvalgsrådet.

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Denne opgørelse over magtanvendelser er den første til det nye Børn og Unge-udvalg. Opgørelsen vil skulle udarbejdes årligt indtil andet eventuelt besluttet af det nuværende Børn og Unge-udvalg.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Der er ingen ændrede økonomiske konsekvenser af forslaget. Opgørelsen af magtanvendelser i Børn og Unge, herunder skolernes centrale registrering af opgørelser, er af administrativ karakter.

5. Videre proces og kommunikation

Efter rådmandens godkendelse af opgørelsen over magtanvendelser til Børn og Unge-udvalget – 2022 sendes opgørelsen til Børn og Unge-udvalget til skriftlig orientering til udvalgsrådet den 23. november 2022. Mundtligt oplæg på udvalgsrådet ved PPR og repræsentant fra Lystrup Skole.

Bilag

- Opgørelse over magtanvendelser i Aarhus Kommunes folkeskoler – 2022
- Instruktion MBU-13.8: Sagsgang ved magtanvendelse i Aarhus Kommunes dag- klubtilbud og folkeskoler

Til	Børn og Unge-udvalget
Til	Skriftlig orientering
Kopi til	

3. november 2022
Side 1 af 9

Opgørelse over magtanvendelser i Aarhus Kommunes folkeskoler – 2022

I forbindelse med temadrøftelse om magtanvendelser i det tidligere Børn og Unge-udvalg den 11. november 2020 blev det besluttet, at magtanvendelser i Børn og Unge skal sættes på udvalgets dagsorden en gang årligt, hvilket senest er sket den 8. december 2021.

Denne opgørelse over magtanvendelser - 2022 indeholder følgende afsnit:

1. Hvad er magtanvendelser
  - 1.1. Forskel på arten af magtanvendelser afhængig af barnets alder
2. Sagsbehandling ved magtanvendelse
3. Central registrering af magtanvendelser
4. Magtanvendelse på skoler i 1. halvår 2022 og 2. halvår 2021 til sammenligning
5. Diagrammer, der viser magtanvendelser på skolerne i årene 2017/2018 – 1. halvår 2022
6. Særligt om magtanvendelser på Søndervangskolen og Ellehøjskolen

1. Hvad er magtanvendelser?

Magtanvendelse defineres som *fastholdelse eller føring til en anden lokalitet* og er et indgreb i barnets eller den unges selvbestemmelsesret. Der må som udgangspunkt *ikke* anvendes magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for børn og unge i dag- og klubtilbud og folkeskoler, herunder SFO.

I det daglige arbejde med børn og unge kan der dog opstå situationer som gør det nødvendigt, at kommunalt ansat personale i dag-, klubtilbud og skoler må gribe til fysisk magtanvendelse i en eller anden grad for at modvirke situationer, hvor barnet/den unge er i fare for sig selv eller andre, ødelægger/beskadiger fysiske genstande eller med henblik på at beskytte egen person (nødværge).

Magtanvendelse *kan* være nødvendig i følgende situationer:

- Personalet må/skal afværge en situation, hvor et barn bliver *til fare for sig selv*
- Personalet må/skal modvirke en situation, hvor et barn bliver eller er i overhængende fare for at blive udsat for et angreb fra andre børn – *barnet er til fare for andre*
- Personalet må/skal afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på dem selv – *nødværge*
- Personalet må/skal *afværge ødelæggelse af fysiske genstande*

Børn og Unge

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

PPR Administration

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 87 43 57

Direkte e-mail:
clari@aarhus.dk

Sag: EMN-2021-097719
Sagsbehandler:
Claudia Risbæk

1.1. Forskel på arten af magtanvendelser afhængig af barnets alder

Vurderingen af hvilke 'episoder', der skal betegnes som en magtanvendelse, afhænger i høj grad af barnets alder og den konkrete situation. Når det gælder de helt små børn i vuggestue (0-2½ år) og de mindste børn i børnehave skal personalet f.eks. udvise samme dømmekraft som forældre – her er omsorgspligten det afgørende. Personalet i Børn og Unge skal – som ved alle aldersgrupper – altid afprøve pædagogiske tiltag først. Et barn *skal* imidlertid have skiftet en beskidt ble, *skal* have flyverdragt på, når det er meget koldt, *skal* stoppe med at bide et andet barn eller slå pædagogen i hovedet med en skovl osv. Situationerne, der kan opstå omkring håndteringen af mindre børn, er således ofte forskellige fra de potentielt farlige situationer, som kan opstå i forhold til større børn på en folkeskole, hvor f.eks. en lærer om nødvendigt må ty til nødværge ved et angreb på sin person fra en udskolings-elev eller er nødt til at søge at beskytte skolens inventar f.eks. dyre elektroniske genstande, fra ødelæggelse.

3. november 2022

Side 2 af 9

I de situationer, hvor en magtanvendelse efter en konkret vurdering er nødvendig, er det et krav, at magtanvendelsen er så skånsom og kortvarig som mulig, sker med så stor hensyntagen til barnets rettigheder som muligt, og at den anvendte magt står mål med det formål, der ligger bag indgrebet i barnets/den unges rettigheder. Magtanvendelse kan aldrig erstatte omsorg og pædagogisk bistand og må ikke anvendes forebyggende eller rutinemæssigt.

Eksempler på nødvendige magtanvendelser i dagtilbud og skoler

- En pædagog må redde et barn fra at løbe ud på en trafikeret vej (barnet er til fare for sig selv)
- En pædagog må akut modvirke, at et barn rammer et andet barn med en skovl (barnet er til fare for andre)
- En lærer må akut afværge et fysisk angreb mod sin person fra en elev (nødværge)
- En lærer må stoppe en elev fra at sparke inventar itu (afværge ødelæggelse af fysiske genstande)

2. Sagsbehandling ved magtanvendelse

Instruktion

Børn og Unge har en instruktion om sagsgangen ved magtanvendelse i Aarhus Kommunes dag- og klubtilbud og folkeskoler (*'Instruktion MBU-13.8: Sagsgang ved magtanvendelse i Aarhus Kommunes dag- klubtilbud og folkeskoler'*) (vedlagt). Instruktionen opstiller den procedure der skal anvendes, når der sker en magtanvendelse overfor børn og unge. Instruktionen skal sikre, at der sker en ensartet form for registrering, således at alle væsentlige oplysninger medtages, ligesom det skal være muligt at sikre en løbende opfølgning af arbejdet med magtanvendelser i Børn og Unge.

Fysisk magtanvendelse er faktisk forvaltningsvirksomhed, som er omfattet af notatpligten. Der skal derfor ske en registrering/journalisering af alle tilfælde af magtanvendelse i Aarhus Kommunes dag- og klubtilbud og folkeskoler, herunder SFO, på det enkelte barns sag.

3. november 2022
Side 3 af 9

Orientering af forældre

Forældre skal *altid* orienteres, hvis der har fundet en magtanvendelse sted over for deres barn, hvilket fremgår af instruktionen. På skoleområdet henvises der hvert halve år i Børn og Unges 'Ugepakke' til denne instruktion i forbindelse med skolernes registrering af magtanvendelser (se pkt. 3).¹

Ledelsesmæssig vurdering af magtanvendelsen

Lederen i dag- og klubtilbud og skoler vurderer om magtanvendelsen er en tilladt eller ikke tilladt fysisk magtanvendelse og underskriver det skema, som i Børn og Unge anvendes til registrering af de enkelte magtanvendelser. Ved ikke tilladte magtanvendelser skal der også tages stilling til eventuel politianmeldelse. Skemaet med oplysninger om den enkelte magtanvendelse gemmes i elevmappen/børnemappen.

Forebyggende arbejde og opfølgning på magtanvendelser

Børnesynet – at børn gør det rigtige, hvis de kan, og at det er de voksne, der kan gøre noget andet – er afsættet for alt arbejde i Børn og Unge. Børn og Unges tilbud har derfor en pædagogisk funderet tilgang til arbejdet med magtanvendelser med fokus på konteksten og de voksnes kompetencer. Derfor søger medarbejderne som udgangspunkt altid pædagogiske løsninger, hvis der opstår konflikt mellem børnene eller mellem børn og voksne.

Opfølgning på en konkret magtanvendelse sker lokalt og der skal arbejdes konkret med den enkelte magtanvendelse – hvad har ført til magtanvendelsen, hvad var mulighederne omkring episoden og hvordan kan en lignende episode undgås. Den konkrete opfølgning med involverede pædagoger, lærere, barn og forældre er helt væsentlig.

I Aarhus Kommune er det op til den enkelte skole og det enkelte dag- og klubtilbud generelt at tilrettelægge den overordnede opfølgning på magtanvendelser i tilbuddene. Børn og Unge, PPR, står til rådighed med rådgivning og vejledning, herunder undervisning om konflikthåndtering på hele 0-18 års-området i f.eks. "SpotOn" (brug af ikke-konfronterende arbejdsgange med henblik på nedbringelse af konfliktadfærd). Undervisning omkring konflikthåndtering sigter mod at personale og ledelse selv arbejder videre med forebyggelse af magtanvendelser i den daglige pædagogiske praksis.

---

¹ Tidligere fremgik kravet om orientering af forældre af notat om sagsgang ved magtanvendelser, som var tilgængelig for dag- og klubtilbud og folkeskoler via Børn og Unges side om magtanvendelse på BU-Portalen/AarhusIntra.

3. Central registrering af magtanvendelser m.v.

Der er ikke i lovgivningen fastsat en generel central indberetningspligt af de konkrete magtanvendelser til forvaltningen i kommunen. Børn og Unge i Aarhus Kommune har ikke selv vedtaget en sådan generel indberetningspligt for alle tilbud. Baggrunden for dette er, at Børn og Unge ikke ønsker en øget ressourcekrævende administrativ kontrol af Børn og Unges tilbud til børn og unge. Yderligere registrering og kontrol af de enkelte konkrete magtanvendelser vil være ressourcekrævende for de enkelte tilbud og trække på den tid, som skal bruges på det konkrete arbejde med børn og unge – kerneopgaven. Børn og Unge mener, at den væsentligste opfølgning på magtanvendelser er en stadig opmærksomhed på magtanvendelser og håndteringen af de konkrete magtanvendelser og læring heraf. Dette sker bl.a. ved undervisning af personale og ledelse i forebyggende arbejde og konkret opfølgning på magtanvendelser i den daglige praksis med henblik på at mindske anvendelsen mindst muligt. Børn og Unge har generelt overordnet tillid til, at skoler, dag- og klubtilbud følger de lovgivningsmæssige og interne retningslinjer i Aarhus Kommune for registrering af magtanvendelser både på individniveau og centralt til forvaltningen, jf. nedenfor.

3. november 2022
Side 4 af 9

En central registrering af magtanvendelser i form af antal og kategori/art – ikke cpr. båret – finder nemlig sted i forhold til kommunens folkeskoler, herunder specialskoler. Denne registrering blev igangsat i 2017 som led i en generel forbedring af den tidlige forebyggende indsats på skolerne i forhold til håndteringen af komplekse elevsager. Magtanvendelser kan være ét element i vanskelige elevsager og registreringen af skolernes magtanvendelser sker således samtidigt med en central registrering af skolernes enkeltmandsundervisning og bortvisninger af elever. Registreringen for magtanvendelserne i skolerne består i registrering af antal og kategori af magtanvendelser (*fare for sig selv/fare for andre/nødværge og ødelæggelse af fysiske genstande*).

Registreringen af magtanvendelser, enkeltmandsundervisning og bortvisning bruges af Børn og Unge til at få et overblik over skolernes brug af disse greb, der kan indgå i vanskelige elevsager med henblik på eventuel opfølgning i de enkelte områder/på de enkelte skoler. Opgørelsen over de tre elementer i skolernes registrering foretages af PPR og sendes til Børn og Unge-cheferne med henblik på yderligere lokal opfølgning i tilfælde af f.eks. usædvanlige udsving. Ved udsving i opgørelserne for de enkelte skoler, f.eks. ved åbenlyse ændringer i forhold til tidligere indberetninger, reagerer PPR således på opmærksomhedskrævende udvikling. Opgørelserne er således en hjælp til at følge udviklingen på områderne, der kan indikere en skoles vanskeligheder med at håndtere komplekse elevsager.

Skolernes registreringspraksis for central registrering

Skoleleder har ansvaret for registreringen af antallet og kategori/arten af magtanvendelser til forvaltningen, som sker i Aarhus Kommunes ESDH-

system, GO. Sideløbende har skoleleder også ansvaret for journalisering af oplysninger om magtanvendelsen på det enkelte barns sag, jf. pkt. 2.

3. november 2022
Side 5 af 9

4. Magtanvendelser på skoler i 1. halvår 2022

I opgørelsen indgår registreringer fra 46 skoler (44 almene folkeskoler, Kaløvigskolen og Netværksskolen) og fra kommunens to specialskoler, Langagerskolen og Stensagerskolen, for 1. halvår 2022. Til sammenligning af anført registreringerne for 2. halvår 2021.²

Skolerne skal fra 1. januar 2022 specifikt registrere, hvis de har haft "0" magtanvendelser. I alt 16 ud af 46 skoler har registreret, at de ikke har haft nogen magtanvendelser i 1. halvår 2022. I 2. halvår 2021 var det tilsvarende antal 23 skoler (inkl. Kaløvigskolen).

Der har på 30 ud af 46 skoler været i alt 235 magtanvendelser i 1. halvår 2022. Det tilsvarende tal for 2. halvår 2021 var 212 magtanvendelser på 22 ud af 44 almene folkeskoler³.

Stigninger og fald i antallet af magtanvendelser kan afhænge af mange faktorer, herunder elev/ - lærer relationer og classesammensætning (relationer eleverne imellem), den konkrete situation omkring magtanvendelsen, forebyggende indsatser og øget opmærksomhed omkring magtanvendelser på skolerne etc.

Magtanvendelserne på skolerne har fordelt sig således:

Almene skoler	1. halvår 2022	2. halvår 2021
Kategori	Antal	Antal
Nødværge	21	16
Ødelæggelse af fysiske genstande	3	4
Til fare for sig selv	14	17
Til fare for andre	197	175
I alt magtanvendelser	235	212

På specialskolerne, Langagerskolen og Stensagerskolen, har der i 1. halvår 2022 været i alt 86 magtanvendelser, mens tallet for 2. halvår 2021 har været 109 magtanvendelser.

På specialskolerne har magtanvendelserne fordelt sig således:

² Netværksskolen er først påbegyndt registrering fra den 1. januar 2022 og indgår derfor ikke i opgørelsen fra 2. halvår 2021.

³ Der var ingen magtanvendelser på Kaløvigskolen. Bemærk af fra 1. januar 2022 tælles Kaløvigskolen og Netværksskolens registreringer med i den samlede opgørelse for skolerne.

Specialskoler	1. halvår 2022	2. halvår 2021
Kategori	Antal	Antal
Nødværge	2	3
Ødelæggelse af fysiske genstande	3	5
Til fare for sig selv	27	37
Til fare for andre	54	64
I alt magtanvendelser	86	109

3. november 2022
Side 6 af 9

5. Sammenligning af magtanvendelser 2017/2018 – 1. halvår 2022

Nedenfor i bilag 1 ses tabeller, der viser antallet af magtanvendelser på de almene folkeskoler i perioden 2017 – 1. halvår 2022 (tabel 1) samt antallet af magtanvendelser på specialskolerne Stensagerskolen og Langagerskolen (tabel 2). Det bemærkes, at tallene kan være behæftet med en vis usikkerhed. Den centrale registrering af magtanvendelser blev påbegyndt i januar 2017 og skolerne har i de første år skullet implementere den nye registrering i et (for skolerne uvant) ESDH-system. Se punkt 3 i dette notat om skolernes seneste udfordringer med registreringen.

I forbindelse med Aarhus Kommunes håndtering af situationen omkring COVID-19 i skoleåret 2019/2020 var skolerne lukket ned og åbnede gradvist efter påske⁴. Herudover har elever på forskellige klassetrin i 2020/2021 været hjemsendt og modtaget virtuel undervisning i forskellige perioder⁵. Bemærk, at COVID-19 antageligt fortsat havde indvirkning på antallet af magtanvendelser, i 2. halvår 2021, da smittetrykket på daværende tidspunkt var stigende og mange elever på skolerne var sygemeldt som følge af smitte med COVID-19 eller i øvrigt fraværende fra skole på grund af de daværende regler omkring isolation af nære kontakter m.v. Nedlukningen af skoler og hjemsendelsen af elever samt smittetryk må antages at have haft indvirkning på antallet af magtanvendelser i perioderne, hvilket har betydning for sammenligningen mellem årene.

Specialskolerne har sædvanligvis flere magtanvendelser (set i forhold til antal elever) end de almene skoler, hvilket i det væsentlige skyldes, at skolernes elever har de mest omfattende fysiske og psykiske handicaps af kommunens elever.

6. Særligt om magtanvendelser på Søndervangskolen og Ellehøjskolen

I forbindelse med Børn og Unge-udvalgets behandling af handleplaner for Søndervangskolen og Ellehøjskolen den 5. oktober 2022 har udvalget ønsket særskilte oplysninger om magtanvendelser på Søndervangskolen og

⁴ Skolerne var nedlukket fuldt ud fra den 10. marts 2020 og påbegyndte en gradvis genåbning fra den 15. april 2020.

⁵ Se note 4 for perioderne.

Ellehøjskolen, herunder udviklingen i antallet af magtanvendelser på skolerne og sammenligning med andre skoler.

3. november 2022
Side 7 af 9

Børn og Unges opgørelser over magtanvendelser på folkeskolerne i Aarhus Kommune indeholder ikke opgørelser for de enkelte skoler i kommunen. De enkelte skolars opgørelser indgår i opgørelsen over det samlede antal magtanvendelser på skolerne, herunder opgørelsen fordelt på kategorier af magtanvendelser, jf. punkt 4. Der er ikke sammenligninger mellem de enkelte skoler i kommunen. Ligeledes findes der ikke et "officielt" sammenligningsgrundlag i forhold til magtanvendelser på skoler i andre kommuner.

Ellehøjskolen har som nyoprettet skole (fusion mellem Ellekærskolen og Tovshøjskolen) først foretaget registrering af magtanvendelser fra august 2020. På baggrund af Børn og Unge-udvalgets anmodning har Børn og Unge derfor set på Søndervangskolens og Ellehøjskolens data for skoleårene 2020-2021 og 2021-2022.

Søndervangskolen

Af Søndervangskolens registrering for skoleårene 2020-2021 og 2021-2022 kan aflæses, at der ikke har været nogen magtanvendelser på skolen i perioderne. PPR har været i dialog med Søndervangskolens nye skoleleder med henblik på at sikre kendskab til kommunens registreringspraksis.

Ellehøjskolen

Herunder ses tabel over antallet af magtanvendelser på Ellehøjskolen opdelt på kategorier af magtanmeldelser.

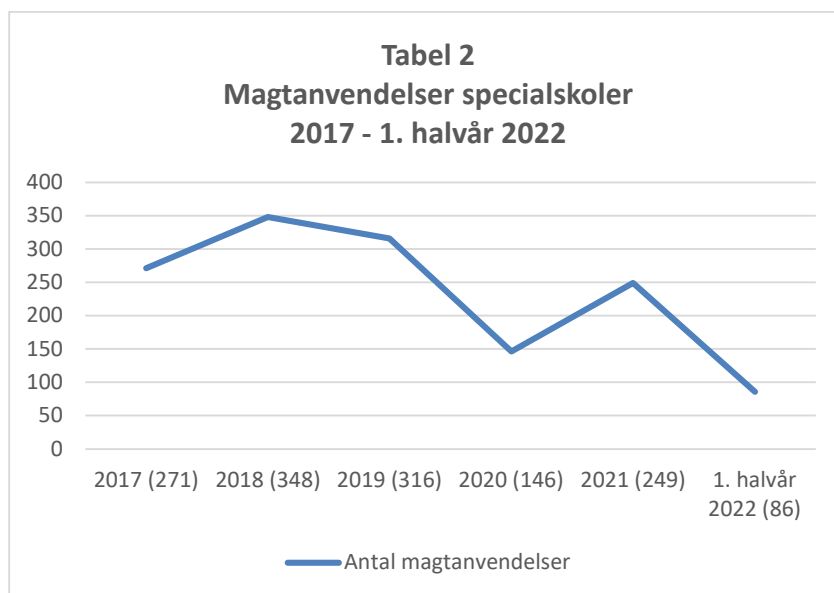
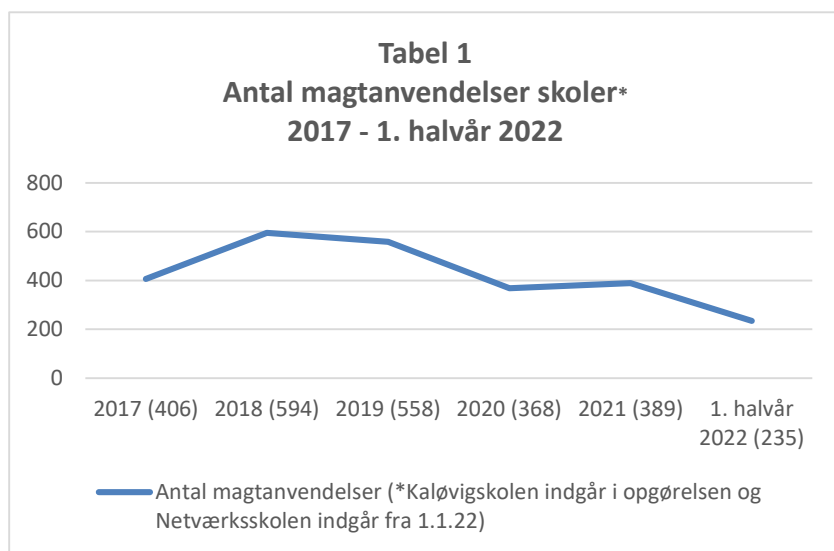
Ellehøjskolen	Skoleår 2020-2021	Skoleår 2021-2022
Kategori	Antal	Antal
Nødværge	2	8
Ødelæggelse af fysiske genstande	0	0
Til fare for sig selv	6	1
Til fare for andre	20	42
I alt magtanvendelser	28	51

Som beskrevet under pkt. 4 kan stigninger og fald i antallet af magtanvendelser afhænge af mange faktorer, herunder elev/ - lærer relationer og classesammensætning (relationer eleverne imellem), den konkrete situation omkring magtanvendelsen, forebyggende indsatser og øget opmærksomhed omkring magtanvendelser på skolerne etc. Antallet af Ellehøjskolens magtanvendelser ligger på linje med magtanvendelserne for de skoler, der er fusioneret til Ellehøjskolen (Tovshøjskolen og Ellekærskolen).

Bilag 1

3. november 2022
Side 8 af 9

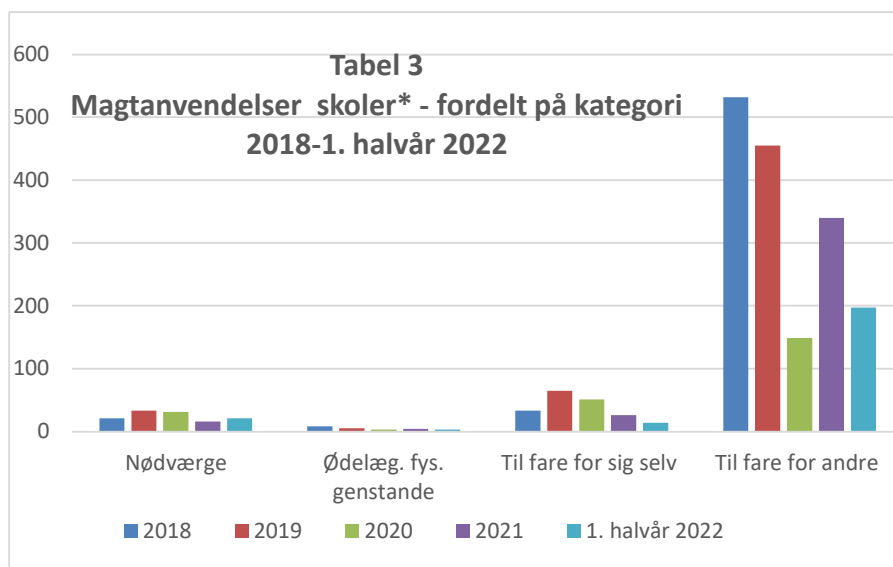

Nedenfor ses tabeller, der viser magtanvendelser på almene skoler (tabel 3) og specialskoler (tabel 4) fordelt på kategorier (nødværge, ødelæggelse af fysiske genstande, fare for sig selv, til fare for andre) for 2017/2018 – 1. halvår 2022.

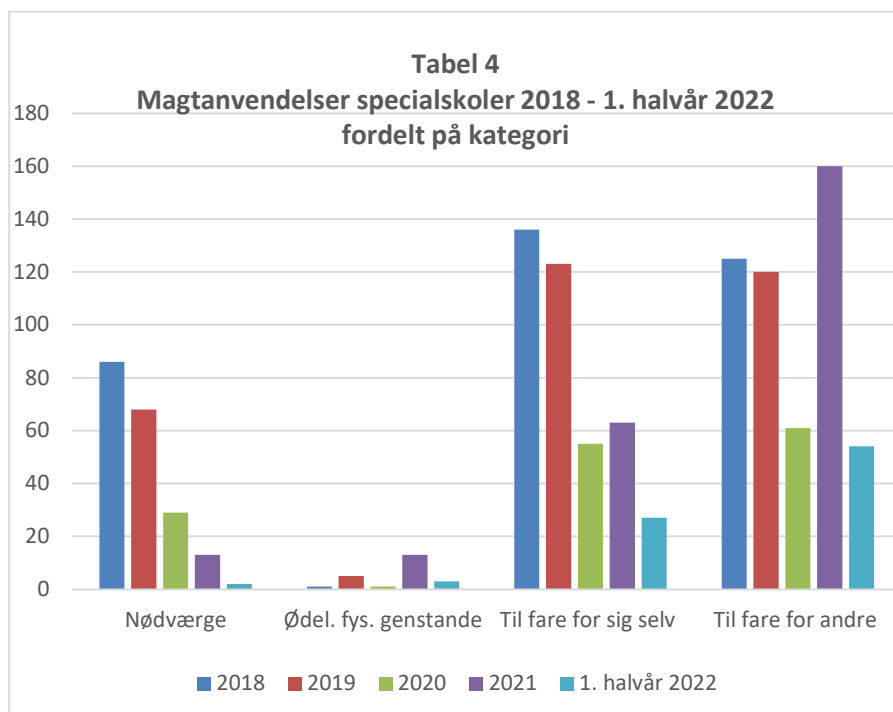

3. november 2022
Side 9 af 9

*Der blev ikke lavet en særskilt opgørelse på kategorier for de almene skoler i 2017.

Instruktion

Instruktion MBU-13.8:

Sagsgang ved magtanvendelse i Aarhus Kommunes dag- klubtilbud og folkeskoler

---

1. Formål og anvendelsesområde

Instruktionen opstiller den procedure der skal anvendes, når der sker en magtanvendelse over for børn og unge i Aarhus Kommunes dag- og klubtilbud samt folkeskoler. Aarhus Kommune ønsker en ensartet form for registrering af alle magtanvendelser overfor børn og unge således at det sikres, at alle væsentlige oplysninger medtages, ligesom det skal være muligt at sikre en løbende opfølgning af arbejdet med magtanvendelser i Børn og Unge.

2. Information af medarbejdere i Børn og Unge

Når der ansættes en ny medarbejder i Børn og Unge, der har direkte kontakt til børn og unge, skal medarbejderen som et led i sin oplæring modtage information fra sin nærmeste chef om, hvordan Aarhus Kommune forholder sig til og arbejder med magtanvendelser.

3. Hvad er en magtanvendelse?

Magtanvendelse er et indgreb i barnets eller den unges selvbestemmelsesret. Som udgangspunkt må der ikke anvendes magt eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten overfor børn og unge.

Magtanvendelse defineres som fastholdelse eller føring til en anden lokalitet. Anden magtanvendelse vurderes efter straffelovens regler om nødværge, nødret og lovlig retshåndhævelse. Magtanvendelse for at afværge, at en elev i folkeskolen øver vold mod sig selv eller andre eller ødelægger eller beskadiger ting er særskilt nævnt i bekendtgørelsen om fremme af god orden i folkeskolen.

Magtanvendelser kan aldrig erstatte omsorg og pædagogisk bistand og må ikke anvendes forebyggende eller rutinemæssigt. I

dag- og klubtilbud samt skoler kan der imidlertid i det daglige opstå situationer, som nødvendiggør, at personalet må gribe til fysisk magtanvendelse i en eller anden grad for at modvirke situationer, hvor barnet/den unge er til fare for sig selv eller andre eller ødelægger eller beskadiger fysiske genstande.

Magtanvendelser kan være nødvendig i følgende tilfælde:

- Personalet må/skal afværge en situation, hvor barnet bliver til fare for sig selv
- Personalet må/skal modvirke en situation, hvor et barn bliver eller er i overhængende fare for at blive udsat for et angreb fra andre børn
- Personalet må/skal afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på dem selv
- Personalet må/skal afværge beskadigelse eller ødelæggelse af materielle ting.

I situationer, hvor en magtanvendelse efter en konkret vurdering er absolut nødvendig, er det et krav, at magtanvendelsen er så skånsom og kortvarig som muligt, sker med så stor hensyntagen til barnet/den unges rettigheder som muligt, og at den anvendte magt står i mål med det formål, der ligger bag indgrebet i barnet/den unges rettigheder.

4. Sagsbehandling ved magtanvendelse

Fysisk magtanvendelse er faktisk forvaltningsvirksomhed, som er omfattet af notatpligten.¹ Som følge af notatpligten skal der ske en registrering af alle tilfælde af magtanvendelse i dag- og klubtilbud samt folkeskoler, herunder SFO.

Børn og Unge har udarbejdet et skema ("Skema til registrering af magtanvendelse"), som findes på AarhusIntra og som dag- og klubtilbud samt folkeskoler, herunder SFO, skal anvende, når en magtanvendelse har fundet sted. Det er den involverede medarbejder, der har ansvar for at udfylde skemaet. Alle medarbejdere, der har været involveret i magtanvendelsen, eller har overværet magtanvendelsen, skal noteres på skemaet. Barnets forældre skal altid orienteres hurtigst muligt efter, at magtanvendelsen har fundet sted.

Både medarbejder og leder skal underskrive skemaet.

Lederen skal foretage en vurdering af, om magtanvendelsen var en tilladt eller ikke tilladt magtanvendelse. Hvis magtanvendelsen vurderes at være ikke tilladt, skal Børn- og Ungechefen for området straks kontaktes, ligesom der skal tages stilling til en eventuel politianmeldelse af medarbejderen samt eventuelle øvrige tiltag (tjenstlig samtale/gennemgang af procedurer m.v.). Skemaet opbevares efter udfyldelse i elevmappen/børnemappen.

---

¹ Jf. offentlighedslovens § 13 og den ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt i forhold til faktisk forvaltningsvirksomhed.

5. Registrering af art og antal af skolernes magtanvendelser

Ud over den decentrale registrering af magtanvendelser, som foregår på de enkelte folkeskoler, herunder SFO, og i dag- og klubtilbud, skal folkeskolerne i Aarhus Kommune registrere antallet og arten af magtanvendelser i eDoc (ikke cpr. båret). Registreringen foretages generelt for at forbedre den tidligt forebyggende indsats og gøre det muligt at følge udviklingen på området.

Skolerne skal i et elektronisk skema i eDoc registrere antallet og arten af magtanvendelser. PPR udarbejder herefter en samlet opgørelse over skolernes magtanvendelser hvert halve år.

6. Baggrund

Børn og Unge, PPR, har udarbejdet denne instruktion med baggrund i de allerede eksisterende retningslinjer på området besluttet på rådmandsniveau.

7. Kontakt

Spørgsmål vedrørende denne instruktion kan rettes til pædagogisk konsulent, Birgit Høg, Børn og Unge, PPR.

Beslægtede instruktioner og vejledninger

- Instruktion MBU 13.7

Senest revideret: Marts 2020

Kontaktperson: Birgit Høg

Skal revideres igen inden: Marts 2021

Børn og Unge, PPR